

Bijbels perspectief

DE WARE ZIN VAN ONS ZIJN

Studie

VAN GENESIS tot en met OPENBARING

STUDIE 3

Waar kom ik vandaan

INLEIDING

Zoals we aan het slot in de laatste studie zagen, is **vers 26** van **Genesis 1** een opmerkelijk vers: *En God zeide: Laat Ons mensen maken naar ons beeld, als onze gelijkenis...*

Vanuit dit vers blijkt immers zondermeer en overduidelijk dat de mens voortkomt vanuit de gedachte van God, beter: *het intern overleg* van God. Juist dat gegeven vraagt bijzondere toelichting en aandacht. Het vers is namelijk niet alleen opmerkelijk vanwege de gebruikte godsnaam 'Elohim' en het spreken door deze Elohim over 'Ons', maar ook vanwege zijn spreken over 'naar ons beeld, als onze gelijkenis'.

Laten we in deze studie stilstaan bij 'waar' - uit Wie - wij vandaan komen, ofwel: 'Elohim en Ons'.

Elohim en Ons

De in **vers 26** gebruikte godsnaam is dus Elohim.

In het Hebreeuws staat 'El' voor 'God' en de uitgang 'im' is een aanduiding van een meervoud. Eigenlijk spreekt de schrijver van het boek Genesis hier dus niet over God - enkelvoud, maar gebruikt hij in plaats van El - enkelvoud, een meervoud - *Elohim*: goden. Dit gebruik van een meervoud lijkt niet overeen te komen met de geloofsleer van het Joodse volk. Immers, hoe duidelijk klinkt het belijden van dit volk (de 'Sh'ma') als onderstreping van de aan Mozes geopenbaarde uniciteit van God: Hoor, Israël: de HERE is onze God; de HERE is één - Sh'ma Israël, Adonai eloheynu, Adonai echad (**Deut. 6:4**)! Dit woord geeft aan dat er maar *één* God is, in

tegenstelling tot het meergodendom (dat zich vooral rond Israël deed kennen) en lijkt daarmee nadrukkelijk in tegenspraak met de binnen het christelijk geloof beleden triniteitsgedachte. De triniteitsgedachte houdt in, dat wij als christenen op grond van het Woord belijden dat God uit drie personen bestaat: Vader, Zoon en Heilige Geest en dat er desalniettemin toch sprake is van één God, de drie-enig God.

Toch gaat de schrijver van **Genesis 1** in **vers 26** niet in tegen deze geloofsbelijdenis. Integendeel. Hij geeft in dit vers aan dat juist die belijdenis zoals opgetekend in

Deuteronomium 6:4 laat weten dat het meervoud hier tegelijk enkelvoud betekent. Interessant en verduidelijkend is hierbij het volgende:

De in **Genesis 1:26** gebruikte godsnaam Elohim, waarvan de in **Deuteronomium 6:4** gebruikte godsnaam is afgeleid, is in de Bijbel de meest gebruikte godsnaam -ze komt ruim 2600 keer in het Oude Testament voor. In bijvoorbeeld **Exodus 20:3** wordt deze naam ook gebruikt, maar dan om aan te geven dat het volk geen andere *goden* - Elohim - naast God mocht hebben. De godsnaam Elohim wordt in het Oude Testament nota bene zo'n 217 keer gebruikt voor afgoden. (In **1 Koningen 11:5 en 33** bijvoorbeeld zelfs voor Astarte!) Zo krijgt deze godsnaam in dat licht een heel andere klank en waarde dan bijvoorbeeld de -

door de Joden niet uit te spreken - godsnaam JHWH (Jahweh), hoewel het dan opmerkelijk genoemd mag en moet worden dat de Sh'ma eigenlijk zegt: Jahweh is onze Elohim, Jahweh is één.

Op één vers uit de psalmen mag nog gewezen worden om het meervoud als enkelvoud te zien: **Psalm 58:12** het slot, dat in de NBGvertaling zegt: toch is er een God, die recht doet op aarde. Letterlijk zegt het Hebreeuws: Toch is er één God, ze *doen* recht op aarde. Dit vers bevestigt het spreken van God zelf in **vers 26** van **Genesis 1** in meervoud: Laat *ons* mensen maken, naar *ons* beeld, als *onze* gelijkenis (boeiend is hier ook het commentaar van

joodse schriftgeleerden in de MidrashRabbah). In dit verband kan ook gewezen worden op **Psalm 50:1** dat eigenlijk vertaald kan worden met: De God, de Drie-ene, de HERE - want de grondtekst, het Hebreeuws zegt: El, Elohim, Jahweh. (Dat past bij het inhoudelijk vervolg van de psalm en sluit aan bij de Sh'ma.) Het blijkt dat al vele kerkvaders in **Genesis 1:26** een aanduiding zien van de Drie-eenheid. Er bestaat een duidelijke enkelvoudsvorm voor God - Eloah. Deze vorm komt over de 200 keer binnen het Oude testament voor. Als voorbeeld hiervan valt te noemen **Deuteronomium 32:15** waar staat: Toen werd Jesurun vet, en sloeg achteruit – vet werd gij, dik en vet gemest – en hij verwierp God (**Eloah**), die hem gemaakt had, hij minachtte de Rots van zijn heil.

Een ander 'bewijsstuk' om de drie-eenheid in Elohim te mogen veronderstellen, is het gebruik van 'één' (- echad) in de Sh'ma (en **Deut. 6:4**). Dit 'één' (-echad) staat een dergelijke opvatting van een 'combinatiemogelijkheid' toe. In het Hebreeuws kent men wel degelijk ook een begrip om een enkelvoudige éénheid aan te geven: yachid. Dit begrip sluit een 'combinatiemogelijkheid' volstrekt uit. (Het is de Joodse rabbi Maimonides - *Rabbi Mosjé ben Maimon*, die leefde van 1135-1204, die dit begrip gebruikte om de eenheid van God aan te geven en daarmee afweek van de Joodse Bijbelse Geschriften en de Joodse overlevering.) De bekeerde opperrabbijn en Talmoedgeleerde P.L.B. Drach schreef in zijn *De l'harmonie entre l'église et la synagogue ou perpétuité et catholicité de la religion chrétienne* Paul Mellier, Libraire-Editeur: De leer van de Heilige Drievuldigheid, dat wil zeggen van de drie verschillende (niet onderscheiden) personen van de Godheid die gelijktijdig verenigd zijn in de meest absolute vereniging, in de enige en ondeelbare eeuwige Essentie, is in alle tijden reeds in de oude synagoge aanvaard geworden.

Voor met de studie verder te gaan tussendoor een paar **vragen**:

1. Hoe worden de eerste vijf boeken van het Oude Testament wel genoemd?
2. Om welke boeken gaat het hierbij?
3. Wie is volgens u de schrijver van deze boeken?

4. Wie noemt Jezus als schrijver?
5. Aan wiens visie hecht u meer waarde als het gaat om het auteurschap van de eerste vijf boeken, aan die van de theologie of aan de visie van Jezus?
6. Is het belangrijk om hier duidelijkheid te hebben?
7. Speelt het gebruik van de godsnaam een rol bij de oorsprong/herkomst van de boeken?

Wanneer we de geschiedenis van Genesis volgen en deze vergelijken met nieuwtestamentische gegevens, dan blijken van daaruit Vader, Zoon en Heilige Geest uitdrukkelijk als Drie-eenheid betrokken bij de schepping. Het heet in de waarschijnlijk meest bekende tekst van het Nieuwe Testament, **Johannes 3:16**, dat de Vader *de wereld* liefheeft (lees voor 'wereld' 'de mens'), terwijl de Zoon direct aan de oorsprong van heel de schepping verbonden wordt (zie **Col. 1:15-17** - Hij wordt in **vers 15** daarbij aan God gelijkgesteld) en Hij wordt in **Openbaring 3:14** niet voor niets 'het begin van de schepping' genoemd.

Als we het al eerder genoemde en benadrukte **Efeze 1:4** en **5** hierbij nog eens aanhalen - **vers 4** *Hij heeft ons immers in Hem uitverkoren vóór de grondlegging der wereld, opdat...* en **vers 5** *In liefde heeft Hij ons tevoren ertoe bestemd als zonen van Hem te worden aangenomen door Jezus Christus, naar het welbehagen van zijn wil* - dan zien we niet alleen de reden en het doel van de schepping van de mens, maar tegelijk de onderliggende gedachte daarover van de Drie-enige God. Centraal staan daarbij in deze verzen, van God uit, de begrippen 'uitverkoren' en 'bestemd voor'. Toch moet alvast ook worden gewezen op het gebruik van 'de aanneming tot zonen' en het spreken over het 'welbehagen van zijn wil', zaken waarop in een later stadium terug zal worden gekomen en dan nader zullen worden uitgelegd. Voor nu moet in deze verzen het begrip 'liefde' als de motivatie en drijfveer van God uit worden onderstreept, terwijl benadrukt dient te worden dat hier voor 'liefde' het begrip 'agapè' wordt gebruikt. Dit begrip bedoelt de onvoorwaardelijkheid van Gods kant uit te drukken. Het gaat in 'agapè' om goddelijke liefde. Ook op het begrip 'liefde' zal later dieper worden ingegaan.

Het antwoord op de vraag boven deze studie *Waar kom ik vandaan* moet op grond van het behandelde luiden: vanuit Gods liefdevolle gedachte en wil. Laat dat eens diep tot ons doordringen. Wat een heling ligt er in deze gedachte. Wat een vooruitzicht. Elk mens is gewild. Niet zo maar een 'toevalsproduct' maar gedacht en gewild *door God voor de Zoon van God* en dat vanuit onvoorwaardelijke liefde.

Een paar prikkelende vragen tot slot:

1. Efeze 5 spreekt over 'de aanneming tot zonen'. Hebt u enig idee wat daarmee bedoeld kan zijn?
2. De Bijbels spreekt ook over 'het kind van God zijn'. Is er een verschil in de Bijbel tussen kind zijn en het zoon genoemd worden?
3. Waar denkt u aan als in Efeze 5 gesproken wordt over 'het welbehagen van zijn wil' - roept het associaties op?
4. Welke begrippen voor liefde kent het Grieks nog meer naast 'agapè'?
5. In hoeverre raakt wat Paulus in Efeze 1:4 4n 5 laat weten ons zelfbeeld?

In studie 4 komen we bij de opmaat van / de aanzet tot de uitleg van het '*naar ons beeld, als onze gelijkenis*' wanneer wordt ingegaan op 'het hoe en wat van de schepping van de mens'.

Voor vragen of reacties wordt verwezen naar de mogelijkheid tot contact zoals aangegeven op de site.